

Sygn. akt VIII Cz 648/13

POSTANOWIENIE

Dnia 31 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział VIII Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Marek Lewandowski (spr.)

Sędziowie : SO Jadwiga Siedlaczek, SO Małgorzata Kończal

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2013 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) **sp. z o.o. w W.**

przeciwko **B. B.**

o nadanie klauzuli wykonalności z zaznaczeniem przejścia uprawnienia na inną osobę

na skutek zażalenia dłużnika

na postanowienie Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 14 maja 2013 r.

sygn. akt X Co 468/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

W zaskarżonym postanowieniu Sąd Rejonowy na wniosek wnioskodawcy:

1) nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty Sądu Rejonowego w Toruniu z 30 marca 2006 r., wydanemu w sprawie X Nc 1477/06 przeciwko dłużnikowi B. B., na rzecz (...)Sp. z o.o. w W. w miejsce Gminy Miasta T. – (...) Zakład (...) w T.;

2) zasądził od dłużnika na rzecz wierzyciela kwotę 67,-zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy stwierdził, że wnioskiem z dnia 11 lutego 2013 r. wnioskodawca wniósł o nadanie na jego rzecz klauzuli wykonalności prawomocnemu orzeczeniu Sądu Rejonowego w Toruniu z 30 marca 2006 r., wydanemu w sprawie X Nc 1477/06. We wniosku powołał się na zawarcie z Gminą Miasta T. – (...) Zakładem (...) w T. umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 19 grudnia 2011 r. i nabycie od tego podmiotu wierzytelności objętej ww. tytułem egzekucyjnym. Jako podstawę prawną nadania klauzuli wykonalności na rzecz wnioskodawcy Sąd Rejonowy wskazał art. 788 k.p.c. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie dłużniczka B. B. wniosła o jego zmianę poprzez oddalenie wniosku wnioskodawcy oraz zasądzenie od niego na rzecz skarżącej kosztów postępowania klauzulowego za obie instancje

według norm prawem przepisanych, z uwzględnieniem kosztów wynagrodzenia radcowskiego i wydatku na opłatę skarbową od pełnomocnictwa. Skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów art. 782 § 2 k.p.c. w zw. z art. 777 § 1 pkt 1 in princ., art. 363 § 1 i art. 502 § 2 w zw. z art. 139 § 1 in princ. k.p.c., polegające na błędnym uznaniu, że pozwanej (dłużnikowi w nin. postępowaniu) skutecznie doręczono przesyłkę zawierającą nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Toruniu z 30 marca 2006 r., sygn.. akt X Nc 1477/06, a w konsekwencji na błędnym uznaniu, że powyższy nakaz się uprawomocnił wskutek upływu biegu terminu do jego zaskarżenia, w sytuacji kiedy przesyłka ta nie została wysłana na adres miejsca zamieszkania (mieszkania w rozumieniu art. 135 § 1 k.p.c.) pozwanej, skutkujące nieważnością postępowania w oparciu o przepis art. 379 pkt 5 w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c.

W uzasadnieniu skarżąca zauważyła, że zakres kognicji sądu w przypadku postępowania o nadanie klauzuli wykonalności orzeczeniu sądowemu ogranicza się do badania, czy:

- 1) dany akt jest orzeczeniem sądowym,
- 2) orzeczenie to jest prawomocne lub natychmiast wykonalne.

W postępowaniu klauzulowym badaniu podlega wyłącznie prawomocność formalna, a więc wynikająca z niezaskarżalności orzeczenia niemożność jego uchylecia lub zmiany w drodze zwyczajnych lub szczególnych środków zaskarżenia. Stosownie do treści art. 363 § 1 k.p.c. prawomocność ta zachodzi, jeżeli od danego orzeczenia nie przysługuje środek zaskarżenia. Obejmuje zatem także sytuację, w której termin do wniesienia środka zaskarżenia minął bezskutecznie.

W przypadku, gdy klauzula wykonalności ma być nadana w oparciu o art. 788 k.p.c., badaniu podlega także to, czy zachodzą formalne warunki wskazane w tym przepisie.

Zdaniem skarżącej przedmiotowy nakaz zapłaty z 30 marca 2006 r. nie został jej skutecznie doręczony. Został bowiem wysłany na nieprawidłowy adres, tj. T., ul. (...), w sytuacji gdy pozwana od 2003 r. mieszka w G.(...), (...)-(...) R.. Wobec wadliwości doręczenia odpisu nakazu zapłaty w stosunku do pozwanej nie otworzył się w ogóle bieg terminu do jego zaskarżenia. Przedmiotowy nakaz nie jest więc prawomocny. W rezultacie nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z 30 marca 2006 r. w trybie art. 788 k.p.c. nastąpiło z naruszeniem art. 782 § 2 k.p.c. Na okoliczność, że pozwana mieszkała w 2006 r. w G.skarżąca dołączyła do zażalenia poświadczone za zgodność z oryginałem zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt stały, dowód osobisty i deklarację podatkową za 2007 r.

W odpowiedzi na zażalenie wnioskodawca wniósł o jego odrzucenie, względnie oddalenie w całości, zasądzenie od dłużniczki na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych, a nadto przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, z ograniczeniem dowodu do przesłuchania B. B. na okoliczność jej faktycznego adresu zamieszkania w dacie doręczenia przesyłki zawierającej nakaz zapłaty z 30 marca 2006 r., sygn. akt X Nc 1477/06. W uzasadnieniu wnioskodawca wytknął, że zażalenie zostało wniesione do niewłaściwego sądu i w związku z tym podlegało odrzuceniu. Poza tym zauważył, że dołączone przez skarżącą do zażalenia dokumenty świadczą o miejscu jej zameldowania, a nie zamieszkania. Sam fakt, że w dacie wydania nakazu zapłaty pozwana była zameldowana w innej miejscowości nie oznacza, iż nie przebywała pod adresem wskazanym w pozwie. Dlatego istotne jest – zdaniem wnioskodawcy – przesłuchanie uczestniczki B. B. na okoliczność jej faktycznego adresu zamieszkania w dacie doręczenia przesyłki zawierającej nakaz zapłaty z 30 marca 2006 r., X Nc 1477/06. .

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie dłużniczki zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie, odnosząc się do twierdzeń zawartych w odpowiedzi na zażalenie, należy podkreślić, że okoliczność, iż skarżąca nie wskazała w zażaleniu Sądu Okręgowego jako właściwego do jego rozpoznania nie czyni go niedopuszczalnym. Stanowisko to jest utrwalone w judykaturze i piśmiennictwie. Z ostatnich wypowiedzi Sądu Najwyższego na ten temat wystarczy odnotować postanowienie z dnia 13 czerwca 2013 r., IV CZ 12/13, LEX nr

1360300, w którym przyjęto, że nie ma podstaw do traktowania wadliwego skierowania zażalenia do niewłaściwego sądu jako oczywistej niedokładności, niestojącej na przeszkodzie przedstawienie sprawy innemu, właściwemu sądowi. W innym orzeczeniu Sąd Najwyższy stwierdził, że wadliwe skierowanie zażalenia do niewłaściwego sądu nie powoduje jego niedopuszczalności, a tym samym nie stanowi podstawy odrzucenia zażalenia na podstawie art. 370 (373) k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2013 r., IV CZ 178/12, LEX nr 1360304). Nie budzi także wątpliwości Sądu Okręgowego, że zażalenie dłużniczki zostało wniesione w terminie przewidzianym w art. 795 k.p.c., tj. w terminie tygodniowym od chwili zawiadomienia dłużniczki o wszczęciu egzekucji.

Ocenę zarzutów zawartych w zażaleniu należy poprzedzić kilkoma uwagami ogólnymi na temat charakteru prawnego postępowania przewidzianego w art. 788 k.p.c. W pierwszej kolejności wypada zauważyć, że zgodnie z § 1 wskazanego artykułu, jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Analiza przytoczonego in extenso przepisu prowadzi do wniosku, że nie zawiera on definicji „tytułu egzekucyjnego”. Definicję tę zawiera bowiem art. 777 k.p.c., który enumeratywnie wymienia rodzaje tytułów egzekucyjnych. Zgodnie z pkt 1 § 1 art. 777 k.p.c. tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądowe prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu.

Trafnie wskazano w zażaleniu, że kognicja sądu w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności orzeczeniu sądowemu obejmuje m. in. zagadnienie, czy orzeczenie to jest prawomocne lub podlega natychmiastowemu wykonaniu. Uwaga ta odnosi się również do postępowania przewidzianego w art. 788 k.p.c. W przypadku jednak tego postępowania, klauzula wykonalności - nadana na rzecz lub przeciwko innej osobie aniżeli wymienione w tytule egzekucyjnym - ma charakter konstytutywny.

W ujęciu modelowym postępowanie klauzulowe, w tym postępowanie przewidziane w art. 788 k.p.c., jest postępowaniem niejawnym, toczącym się bez udziału dłużnika. Co do zasady Sąd nie bada w tym postępowaniu, czy przesyłki kierowane do stron w postępowaniu rozpoznawczym były im prawidłowo doręczane. Chybione są zatem zgłoszone w zażaleniu zarzuty nieważności postępowania klauzulowego oraz pozostałe zarzuty procesowe, dotyczące uchybień sądu w postępowaniu rozpoznawczym.

Natomiast zgodzić się należy ze skarżącą, że zgłoszone przez nią w zażaleniu **nowe dowody poddają w wątpliwość** ustalenia Sądu I instancji co do prawomocności przedmiotowego nakazu zapłaty z 30 marca 2006 r.

Należy w tym miejscu podkreślić, że w doktrynie i judykaturze przeważa zapatrywanie, zgodnie z którym nieprawidłowość doręczenia przesyłki sądowej, np. awizowanie pisma pod adresem, który nie jest rzeczywistym adresem strony, **powoduje jego bezskuteczność, wobec czego nie można mówić o rozpoczęciu biegu terminu do dokonania czynności procesowej, a zatem termin ten nie może upłynąć; konieczne jest powtórzenie doręczenia zgodnie z przepisami, a wniosek o przywrócenie terminu w ogóle nie wchodzi w rachubę**

(por. post. SN z 3 lipca 2008 r., IV CZ 51/08, LexPolonica nr 2038576; M. Michalska-Marciniak, Wadliwość doręczenia w trybie art. 139 § 1 k.p.c. a wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia środka zaskarżenia, PPC 2011, nr 3, s. 139; Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Postępowanie rozpoznawcze, pod red. T. Erecińskiego, t. I, Warszawa 2012, s.753, M. Sorysz, Terminy w polskim procesie cywilnym, Warszawa 2007).

Sąd I instancji wydając zaskarżone postanowienie, nie dokonał koniecznych ustaleń umożliwiających prawidłową ocenę zasadności wniosku i zarzutów skarżącej w świetle art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c. W szczególności nie ustalił, czy dłużniczka w chwili wydania nakazu zapłaty i jego doręczenia w 2006 r. mieszkała w T., przy ul. (...), czy w miejscu, które wskazuje w zażaleniu.

Konieczność uchylenia zaskarżonego postanowienia wynika z tego, że dowody zaoferowane przez skarżącą nie były wcześniej znane ani wnioskodawcy, ani sądowi nadającemu klauzulę wykonalności na podstawie art. 788 k.p.c.

Dopiero w odpowiedzi na zażalenie wnioskodawca mógł odnieść się do twierdzeń dłużniczki i złożyć wniosek o jej przesłuchanie na okoliczność jej faktycznego miejsca zamieszkania w 2006 r .

Rozpoznając sprawę ponownie, Sąd I instancji powinien dokonać oceny na podstawie już zgromadzonego, a także uzupełnionego (np. o przesłuchanie dłużniczki), materiału dowodowego, czy wniosek wnioskodawcy o nadanie klauzuli wykonalności z zaznaczeniem przejścia uprawnienia na jego rzecz zasługuje na uwzględnienie, po uprzednim rozważeniu, czy przedmiotowy nakaz zapłaty jest prawomocny, czy nie. ***W przypadku uznania, że pozwanej nie doręczono skutecznie odpisu nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu Sąd Rejonowy powinien dokonać prawidłowego doręczenia przesyłki na aktualny adres zamieszkania pozwanej.***

Z powyższych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zdanie pierwsze k.p.c., art. 108 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.